

Konference o šlechtění a využití pícnin

Jednou z neaktivnějších sekcí začleněných do evropské společnosti pro šlechtění rostlin Eucarpia je sekce nazvaná Fodder Crops and Amenity Grasses. Vyjma roků, kdy se koná generální kongres, je v rámci této sekce každoročně organizována mezinárodní konference. V letošním roce se v německém Braunschweigu ve dnech 22.–26. září konala již 24. konference. Konference se účastnilo více než 120 vědeckých pracovníků a šlechtitelů z většiny evropských zemí, ale také ze severoafrických a severoamerických států. V letošním roce se této konferenci zúčastnil i vysoký počet pracovníků z ČR. Čeští účastníci prezentovali na konferenci pět příspěvků zaměřených především na rezistentní šlechtění ještěle lučního, hodnocení genových zdrojů vojtěšky, problematiku endofytních hub u jílku a dále poznatky ze společných česko-slovenských expedic, shromažďujících nové genetické zdroje využitelné v dalším šlechtění.

Zákonitou otázkou jakéhokoli oboru je, jaké nejnovější poznatky konference přinesla a jaké jsou strategické plány do budoucna. U pícních plodin, se velmi progresivně rozvíjejí postupy molekulárního markerování, které by při své praktické aplikaci měly pomoci šlechtitelům zefektivnit šlechtitelský cyklus urychleným vyhledáváním vhodných donorů různých vlastností. Další oblastí, je oblast rezistentního šlechtění a šlechtění na toleranci k abiotickým stresům. O důležitosti této problematiky svědčí také to, že v rámci společnosti Eucarpia je organizován celoevropský experiment, na jehož základě mohou být vyhledávány zdroje rezistence jílku mnohokvětého a jílku vytrvalého ke rzím. Jednou z pokusných lokalit v rámci tohoto multinárodního projektu je i Šlechtitelská stanice Hladké Životice. Zajímavá diskuse byla na konferenci vedena o systému testování a povolování nových odrůd v rámci EU. Stále neexistuje vyjma DUS testů jednotná metodika pro všechny členské země. Každá členská země k testům přistupuje separátně, včetně mnohých metodických rozdílů.

V několika plenárních příspěvcích se autoři zabývali výhledy a strategiemi do budoucna. Šlechtitelské programy budou muset v budoucnu reflektovat změny v managementu pěstování jednotlivých plodin, především ve vztahu k intenzitě pěstování. Ve speciálních šlechtitelských programech budou vytvářeny odrůdy i pro extenzivní vstupy a pro organické zemědělství. Základními cíli však zůstávají faktory, které jsou aktuální již několik desetiletí. Stabilita výnosu, perzistence u víceletých druhů, rezistence, zimovzdornost, rychlý jarní růst jsou jen někte-

rými z nich. Značný důraz byl kladen na tvorbu nových materiálů pro konzervaci. U trav či pícnin obecně vzhledem ke konzervaci je snaha zvýšit obsah vodorozpustných cukrů, které zlepšují kvalitu krmiva. Jeden z úvodních příspěvků byl také věnován celkovému ekonomickému pohledu na význam pícnin a na ekonomiku šlechtitelského procesu. Byly v něm mimo jiné naznačeny trendy ve využívání pastvin v hostitelské zemi, kdy více než 60 % trvalých ploch bude využíváno jako intenzivní pastviny se zatížeností 1,5–2 VDJ/ha, 25 % je prognózováno jako extenzivní pastviny se zatížeností pod 1,4 VDJ/ha a zbývajících 15 % jako tzv. přírodně konzervované pastviny. Při těchto makroekonomických kalkulacích se počítá s průměrnou doживostí 8000–8500 litrů/ks. Zajímavá čísla zazněla také při srovnávání ekonomické efektivity šlechtění. Na příkladu jedné německé šlechtitelské stanice bylo uvedeno, že téměř 50 % nákladů na vznik nové odrůdy je tvořeno osobními náklady a zbývajících 50 % činí náklady na testování, techniku, odpisy apod. Jako hlavní faktor efektivity současného i budoucího šlechtění byla označena nová technika nejen pro laboratorní experimenty, ale především pro polní testy. Příkladem může být umístění NIRS analyzátoru přímo na sklizňové stroje, kdy výstupem po sklizni jedné parcely je nejen hmotnost sklizené hmoty, ale také základní chemické parametry.

Na každé podobné konferenci i při návštěvě zahraničních experimentálních pracovišť se přesvědčujeme, že úroveň českého výzkumu a šlechtění byla a je na relativně vysoké úrovni. Mnoho prací a záměrů, které jsou dnes v Evropě prezentovány, byly v naší republice již dříve rozpracovány. Příkladem může být celá škála prací v oblasti rezistentního šlechtění, studia fytoalexinů jako přirozených obranných mechanismů, tvorba mezidruhových hybridů a mnohé další.

Příští konference této sekce společně s jednáním specializované pracovní skupiny pro vojtěšku se uskuteční ve dnech 1. až 4. září 2003 v Brně. Organizátory konference jsou Výzkumný ústav pícninářský, s. r. o., Troubsko, OSEVA PRO, s. r. o., Praha, Výzkumná stanice travinářská Rožnov-Zubří a AGROGEN, s. r. o., Troubsko, Šlechtitelská stanice Želešice. Hlavním tématem konference bude využívání genetických zdrojů jako základu pro budoucí šlechtění. Veškeré informace o této konferenci, která se v takovémto rozsahu koná v ČR poprvé, jsou k dispozici na webové stránce VÚP Troubsko (www.vupt.cz) nebo na oficiální stránce společnosti Eucarpia (www.eucarpia.org).

*RNDr. Jan Nedělník, Ph.D., Výzkumný ústav pícninářský, s. r. o., Troubsko
Ing. Bohumír Cagaš, CSc., OSEVA PRO, s. r. o., Praha, Výzkumná stanice travinářská Rožnov-Zubří*